

Kortárs elméletek a társadalmi igazságosságról

Oktató: Dr. Malík József Zoltán

Fogadóóra: Hétfő 09:00 – 09:30, Központi Épület, 329. szoba

E-mail: malik.dolgozat@mail.com

Jog- és Társadalomelméleti Tanszék

A kurzus célja:

A közéleti vita tele van olyan konfliktusokkal, amik igazságossági témákat érintenek. Ilyenek, *inter alia*, az állam legitím szerepének és az erőforrások megfelelő elosztásának problémája. Tekintsük a következő kérdéseket: Joga van-e a hajléktalannak kukázni, kéregetni vagy közterületen aludni, amikor e tevékenységeinek valamelyike vagy mindegyike irritálja a közösséget? Minden állampolgárt megillet-e az egészségügyi ellátás? Egyenlő arányban adóznak-e a gazdagok és a szegények? Miként kezeljük az egyenlőtlenséget? Miképpen körvonalazhatók az állampolgár jogai és kötelezettségei? Meddig terjed a polgári engedetlenséghez való jogunk? Vannak-e a fákknak, az állatoknak jogaik? A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek azokkal a tradíciókkal és koncepciókkal, amikkel ezekre a kérdésekre a kortárs igazságosság-elméletek válaszolni kívánnak. Felismerjék azt, hogy a politikai meggyőződések (sőt maguk a jogi normaszövegek is) nyíltan vagy rejtve morális előfeltételeket tartalmaznak, amelyek kihatással vannak az adott kérdésekben képviselt álláspontokra.

A tantárgy tartalma:

1. A helyes dolog cselekvése: az igazságosság mint az emberi cselekvés attribútuma
2. Igazságosság mint a közösség kooperatív szabályozóinak feltételei és minősége
3. Teleologikus vagy erényalapú igazságosság-koncepció
4. Utilitarista igazságosság-koncepció
5. Liberális igazságosság-koncepciók I: Nozick, Buchanan, Hayek, Friedmann
6. Liberális igazságosság-koncepciók II: Rawls
7. A szabadság rawlsi értelmezése és alternatívái: politikai kötelezettség és polgári engedetlenség
8. Közösségközpontú igazságosság-koncepciók

Értékelési rendszer:

A kollokviumi jegyért a hallgatónak egy dolgozatot kell írni a szemeszter közepén és egy másik vizsgát kell tenni a szemeszter végén. Az írásbeli vizsga úgy történik, hogy egy filmrészlet alapján, a hallgatóknak ki kell mutatni az abban található teleologikus, morálpszichológiai és deontikus elemeket, amelyek azért fontosak, mert ezek jelentik a kapcsot a klasszikus etikai elméletek és a modern igazságossági elméletek között. A második vizsga klasszikus (írásbeli vagy szóbeli) számonkérési forma, ami egy (írásbeli esetén több) problémafelvetéssel veszi kezdetét, amihez kapcsolódva a hallgató kifejtheti álláspontját.

Irodalom:

Egy elektronikus jegyzet elérhető a tárgy honlapjáról. Minden témához továbbá kijelölt irodalomjegyzék van, amit kiegészít egy-két a megértést illusztrálva segítő videóanyag is. Mindezek megtalálhatók a tárgy honlapján: <http://malikdolgozat.uw.hu/igazsagossag.html>